

Tomasz Sowada

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Wydział Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej
tomasz.sowada@amu.edu.pl
 <https://orcid.org/0000-0002-1494-3355>

Funkcje grupy sąsiedzkiej na portalu społecznościowym w dobie pandemii¹

Zarys treści: Niniejszy artykuł porusza zagadnienia związane z funkcjonowaniem grupy sąsiedzkiej na portalu Facebook w czasie pandemii COVID-19. Główną metodą badawczą było studium przypadku oparte na analizie treści publikowanych przez członków grupy w ciągu 30 dni od zanotowania pierwszego w Polsce potwierdzonego zakażenia koronawirusem COVID-19. W nawiązaniu do koncepcji typologii sąsiedztw autor przedstawia czynności sąsiedzkie, których realizacja była wspomagana w ramach działalności grupy, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu trwającej pandemii. Podsumowanie artykułu zawiera opis trzech, zidentyfikowanych w toku badań, funkcji, które pełniła grupa na portalu społecznościowym wobec społeczności sąsiedzkiej: (1) informacyjnej, (2) solidarnościowej, (3) psychologicznej.

Słowa kluczowe: sąsiedztwo, epidemia, COVID-19, media społecznościowe, Facebook

Wprowadzenie

Pojęcie sąsiedztwa jest bardzo szerokie i wielowarstwowe, odnosi się do materialnego, społecznego i instytucjonalnego wymiaru najbliższego środowiska zamieszkania (Kotus 2007, Flint 2009). Jest ono również postrzegane jako podstawowa jednostka społeczna o charakterze terytorialnym, która podlega ciągłej ewolucji (Olson 1982, Flint 2009). Jako podstawowy element miejskiej tkanki społecznej sąsiedztwo daje możliwość nawiązywania kontaktów, które często są punktem wyjścia do budowania przez ludzi własnych sieci relacji towarzyskich (Park 1915, Flint 2009, Winiarska, Toruńczyk-Ruiz 2018).

Społeczny wymiar sąsiedztwa jest określanej jako „sąsiadowanie”, czyli zbiór wzajemnych „czynności sąsiedzkich” (Kotus 2007). Flint (2009) w swoich rozważaniach o sąsiedztwie i społeczności wylicza konkretne przykłady czynności

¹ Artykuł powstał w wyniku realizacji projektu badawczego nr 2017/25/N/HS4/00018 finansowanego ze środków Narodowego Centrum Nauki.

sąsiedzkich: wymiana uprzejmości na ulicy, doglądanie nieruchomości, wzajemna opieka nad dziećmi, drobne pożyczki. Wielu badaczy omawianego zagadnienia dokonało typologii społeczności sąsiedzkich, opierając się właśnie na dominujących rodzajach czynności (Turowski 1976a, b, Cieśla 1979, Kryczka 1981, Sosnowski, Walkowiak 1983, 1986, Błaszczuk 2007, Kotus 2007, Bujwicka 2011, Winiarska, Toruńczyk-Ruiz 2018). Przegląd przywoływanych typologii pozwala stworzyć skalę, która zaczyna się od „martwego sąsiedztwa” pozbawionego relacji czy czynności sąsiedzkich (definiowanego wyłącznie przez bliskość przestrzenną miejsca zamieszkania), zaś kończy „sąsiedztwem zaangażowanym”, w którym współwystępują wszystkie rozpatrywane rodzaje czynności sąsiedzkich. Przywoływane w cytowanych pracach czynności sąsiedzkie obejmują natomiast²:

1. zbieranie informacji o sąsiadach (sąsiedztwo poinformowane),
2. wymianę uprzejmości (sąsiedztwo grzecznościowe, ceremonialne, konwencjonalne, sentymentalno-rytualne),
3. dialog (sąsiedztwo wymiany poglądów i informacji),
4. deklaratywną gotowość do wzajemnej pomocy w razie takiej potrzeby (sąsiedztwo utajone),
5. wzajemną pomoc (sąsiedztwo świadczeniowe, pragmatyczne),
6. zażyłe relacje towarzyskie (sąsiedztwo towarzyskie, osobiste, prywatne).

W XX w., w okresie dynamicznego rozwoju miast i wprowadzania coraz to nowych i bardziej zagęszczonych form zabudowy mieszkaniowej, sąsiedztwo, jego istota i przemiany stały się przedmiotem szerszej debaty akademickiej. Rola więzi sąsiedzkich bywała negowana przez badaczy społecznych oraz architektów. Gęsto zaludnione osiedla wielopiętrowych budynków i zwiększona mobilność mieszkańców miały prowadzić do osłabienia więzi sąsiedzkich i coraz mniejszego znaczenia bliskości przestrzennej w nawiązywaniu kontaktów międzyludzkich (Wellman, Leighton 1979, Kryczka 1981, Unger, Wandersman 1985, Al-Homoud, Tassinari 2004, Kotus 2007, Winiarska, Toruńczyk-Ruiz 2018). Podobne głosy pojawiały się kilka dekad później, w dobie rozwoju technologii informacyjnych, które umożliwiając nieskrępowane kontakty na odległość – miały w efekcie doprowadzić do dalszego rozluźnienia więzi społecznych, także tych o charakterze sąsiedzkim (Kraut i in. 1998, Turkle 2011, Neves 2013).

Większość obaw dotyczących wpływu „tego, co nowe” na sąsiedztwo została jednak zweryfikowana i częściowo lub w całości – odrzucona. Dzisiejsze sąsiedztwa zapewne różnią się pod względem relacji i kontaktów międzyludzkich od tych znanych sprzed kilkudziesięciu lub kilkuset lat. Wyniki badań pokazują jednak, że sąsiedztwo w swoim społecznym wymiarze opartym na relacji budowanej wokół bliskości przestrzennej nie uległo zniszczeniu, a raczej przekształceniu (Unger, Wandersman 1985). Nowe formy zabudowy i nowe technologie informacyjne doprowadziły do powstania nowych typów relacji sąsiedzkich, wyrażanych odmieniami zachowaniami (Forrest, Kearns 2001, Holmgren i in. 2004, Quan-Haase, Wellman 2004, Burrows i in. 2005, Kotus, Hławka 2010, Capece, Costa 2013).

² W nawiasach podano odpowiadające danej czynności typy sąsiedztw wymienione w pracach cytowanych autorów.

Rozwój technologii komunikacyjnych dostarcza zupełnie nowych sposobów budowania społeczności, także w oderwaniu od powiązań wynikających z przestrzennej bliskości. Wciąż mają one jednak zastosowanie również w odniesieniu do społeczności sąsiedzkich, umożliwiając wykorzystanie nowych narzędzi w nawiązaniu do lokalnych mechanizmów definiujących, czym jest sąsiedztwo (Flint 2009, Lengyel i in. 2015). Literatura dostarcza przykładów nowych form organizowania życia sąsiedzkiego (Hampton 2003, Holmgren i in. 2004, Burrows i in. 2005, Kotus, Hławka 2010, Capece, Costa 2013). Jedną z nich jest powstawanie licznych grup sąsiedzkich, tworzonych przez mieszkańców na portalach społecznościowych. Będąc w ostatnim czasie obiektem zainteresowań badaczy grupy zostały opisane w literaturze przedmiotu przez psychologów, socjologów czy geografów (Ellison i in. 2006, Johnson, Halegoua 2014).

Wydarzenia związane z pandemią COVID-19 są kolejnym punktem zwrotnym dla wielu dziedzin ludzkiego życia. Ograniczenia i nowe zasady związane z próbą opanowania tej kryzysowej sytuacji odcisnęły piętno na codziennym funkcjonowaniu mieszkańców miast, a co za tym idzie – miały również zauważalny wpływ na funkcjonowanie sąsiedztw. Nie bez znaczenia dla codziennych zachowań i relacji międzyludzkich pozostają także obawy i emocjonalne koszty długotrwałego pozostawania w sytuacji zagrożenia i niepewności (Drozdowski i in. 2020). Wiele ludzkich aktywności, zarówno zawodowych, jak i związanych ze spędzaniem czasu wolnego, uległo w ostatnim czasie przeniesieniu do internetu. W trybie zdalnym funkcjonowało lub wciąż funkcjonuje wiele zakładów pracy, szkół, uczelni wyższych. Przez pewien czas zamknięte były punkty handlowe i usługowe, co wpłynęło na kondycję gospodarki oraz zachowania konsumenckie. Na całym świecie powstawały oddolne inicjatywy solidarnościowe, skupione na świadczeniu wzajemnej pomocy w tym trudnym okresie (Sitrin, Sembrar 2020).

Celem niniejszego artykułu jest wstępna identyfikacja wpływu, który pandemia COVID-19 wywarła na funkcjonowanie społeczności sąsiedzkiej organizowanej on-line. Przystępując do pracy nad tekstem, stawiałem sobie następujące pytania badawcze:

1. Jakie czynności sąsiedzkie realizowane są za pośrednictwem dedykowanej grupy sąsiedzkiej na portalu Facebook w czasie pandemii?
2. Jakie funkcje pełnią czynności sąsiedzkie organizowane on-line dla społeczności lokalnej i jej członków w trakcie pandemii?

Metodyka badań

Funkcjonowanie wybranego do badań sąsiedztwa w czasie pandemii zidentyfikowałem z wykorzystaniem założeń netnografii³, polegającej na zastosowaniu technik i metod etnograficznych do badań społeczności internetowych (Bowler 2010, Jemielniak 2013). Prowadząc badania na potrzeby tego tekstu, przyjąłem pogląd

³ W zależności od autora, spotyka się również zbliżone terminy, m.in. takie jak: etnografia cyfrowa, etnografia internetowa, etnografia sieciowa, etnografia wirtualna (Jemielniak 2013, Dawson 2020).

wyrażony w pracy Dawson (2020), zgodnie z którym netnografia to raczej metodologia, niż konkretna metoda czy technika badawcza. Wybór metod, technik i narzędzi stanowi zaś autonomiczną decyzję badacza i powinien być uzależniony przede wszystkim od uwarunkowań związanych z podejmowanym tematem, założeniami badawczymi i charakterystyką badanej społeczności. Użyteczność tej metodologii wynika m.in. z faktu, że nie wszystkie aspekty ludzkiego życia ujawniają się w niewirtualnym świecie, choć są obserwowane w interakcjach

Tabela 1. Objasnienia kategorii stanowiących podstawę klasyfikacji analizowanych treści według kryterium tematycznego

Kategoria	Opis
Awarie	Informacje i pytania dotyczące przerw w dostępie do mediów (woda, gaz, prąd, telefon, internet) na terenie dzielnicy
Sytuacja epidemiologiczna	Komunikaty i informacje na temat aktualnej sytuacji w związku z pandemią COVID-19
Historia	Fakty i ciekawostki związane z historią dzielnicy lub całego miasta
Humor	Treści o charakterze humorystycznym
Integracja	Posty zachęcające do wspólnych aktywności z zakresu sportu, rekreacji, rozrywki itp.
Komentarz społeczny	Komentarze na temat bieżących wydarzeń i obserwowanych zjawisk społecznych
Nieruchomości	Informacje lub zapytania w sprawie nieruchomości do wynajęcia
Oddam/zamienię	Ogłoszenia lub zapytania dotyczące przedmiotów do wydania bezpłatnie lub na wymianę
Poszukiwane	Zapytania dotyczące dostępności konkretnych towarów lub usług na obszarze dzielnicy i miasta
Praca	Ogłoszenia i zapytania odnoszące się do możliwości podjęcia stałej pracy zarobkowej
Przedsiębiorstwa i instytucje	Zapytania i informacje dotyczące funkcjonowania lokalnych instytucji (urzędy, poczta, przychodnie itp.) oraz przedsiębiorstw (sklepy, zakłady produkcyjne, obiekty usługowe, restauracje) – lokalizacja, godziny otwarcia, urlopy, likwidacje, formy wspierania lokalnego biznesu
Przestrzeń	Informacje i zapytania bezpośrednio związane z kwestiami zagospodarowania i estetyki przestrzeni dzielnicy
Skargi	Skargi odnośnie do funkcjonowania grupy i traktowania jej członków
Środowisko	Posty na temat szeroko pojmowanej ochrony środowiska
Transport	Informacje o zmianach i utrudnieniach w ruchu drogowym, funkcjonowaniu komunikacji miejskiej itp.
Wydarzenia i warsztaty	Informacje o wydarzeniach i warsztatach organizowanych dla mieszkańców dzielnicy i miasta
Wzajemna pomoc	Prośby i oferty udzielenia wzajemnej pomocy w różnych sytuacjach życiowych
Zagubione/odnalezione	Informacje o przedmiotach odnalezionych lub zagubionych przez mieszkańców dzielnicy lub w jej granicach
Zwierzaki	Wszelkie informacje i zapytania dotyczące zwierząt domowych
Inne	Posty niezaliczone do żadnej z powyższych kategorii, dla których ze względów pragmatycznych (uniknięcie zbyt rozbudowanego podziału) nie utworzono odrębnych kategorii tematycznych

internetowych (Jemielniak 2013). Dążąc do uzyskania obrazu funkcjonowania wybranej społeczności sąsiedzkiej on-line, w celu zgromadzenia danych skorzystałem z techniki ukrytej obserwacji uczestniczącej (bez wchodzenia w interakcje z badaną społecznością). Następnie zaś przeprowadziłem analizę treści zgromadzonych postów, dokonując ich kodowania i analizy (pod względem ilościowym i jakościowym).

W artykule zastosowanie wymienionej metody polegało na wnikliwej analizie materiałów publikowanych na Inicjatywnej i Nieformalnej Grupie Jeżyckiej. Jest to grupa utworzona na portalu Facebook i dedykowana społeczności Jeżyc – śródmiejskiej dzielnicy Poznania. Badania dotyczyły treści opublikowanych w okresie od 4 marca do 2 kwietnia 2020 r. Wybrany zakres czasowy obejmuje 30 dni, począwszy od daty, w której odnotowano pierwszy oficjalny przypadek zarażenia COVID-19 w Polsce.

Przygotowana w tym celu baza danych obejmowała treść wszystkich postów opublikowanych przez użytkowników we wskazanym zakresie czasowym (komentarze nie były brane pod uwagę w badaniu). Zgromadzone treści zostały poddane analizie i klasyfikacji według dwóch kryteriów, z zachowaniem zasad podziału logicznego (Ajdukiewicz 1962). Pierwsze kryterium dotyczy związku publikowanych treści z pandemią COVID-19. Podział dokonany na tej podstawie obejmuje jedynie dwie kategorie: „codzienne” (posty charakterystyczne dla zwyczajnego funkcjonowania grupy, które mogłyby zostać opublikowane również w sytuacji sprzed pandemii) oraz „koronawirus” (posty, które swoją treścią jednoznacznie wskazują na związek z pandemią i nie ma podstaw przypuszczać, że byłyby opublikowane przed jej nadejściem). Drugie kryterium to tematyka treści publikowanych na grupie. Poszczególne kategorie, w odróżnieniu od poprzedniego kryterium, zostały wyznaczone w trakcie eksploracji zgromadzonych danych. Klasyfikacja obejmuje 20 rozłącznych kategorii opisanych w tabeli 1, a każdy z postów został przyporządkowany do jednej z nich.

Ilościowa analiza treści postów opublikowanych na Inicjatywnej i Nieformalnej Grupie Jeżyckiej

Badanie obejmowało treści publikowane na Inicjatywnej i Nieformalnej Grupie Jeżyckiej na portalu Facebook. Grupa ma charakter publiczny (wszyscy mogą sprawdzić, kto należy do grupy i zobaczyć posty jej członków) i jest widoczna (każdy może znaleźć tę grupę za pomocą wyszukiwarki na portalu Facebook). Społeczność grupy liczyła w momencie powstawania tekstu około 14 tys. osób, podczas gdy liczba ludności osiedla Jeżyc (jednostka pomocnicza miasta Poznania) w 2019 r. wynosiła ponad 21,5 tys. osób. Należy przy tym pamiętać, że rzeczywista liczba ludności osiedla jest prawdopodobnie wyższa, a liczba członków grupy obejmuje również osoby zamieszkujące na terenie innych osiedli, a nawet poza miastem. Inicjatywna i Nieformalna Grupa Jeżycka powstała z inicjatywy oddolnej i jest administrowana przez mieszkańców osiedla (trzy kobiety i dwóch

mężczyzn). Na grupie opublikowano jej regulamin, zgodnie z którym ma ona charakter typowo sąsiedzki, służący mieszkańcom i osobom w jakikolwiek sposób związanym z Jeżycami. Ponadto zabronione jest publikowanie reklam i spamu, wymiana za pośrednictwem grupy produktów leczniczych, sprzedaż dowolnych produktów za pieniądze (dopuszczalna jest wymiana barterowa) oraz publikowanie ogłoszeń dotyczących nieruchomości zlokalizowanych poza Jeżycami. Zasady sformułowane przez administratorów odnoszą się również do kwestii związanych z relacjami pomiędzy członkami grupy, w ramach której obowiązuje całkowity zakaz obrażania innych osób. W przypadku łamania regulaminu administratorzy przewidują wyciszenie członka grupy, włączenie konieczności zatwierdzania postów, a w ostateczności – trwałe usunięcie z grupy.

Utworzona na potrzeby niniejszego artykułu baza danych obejmuje 1203 posty użytkowników opublikowane w Inicjatywnej i Nieformalnej Grupie Jeżyckiej na portalu Facebook w okresie od 4 marca do 2 kwietnia 2020 r. Średnio na grupie publikowano 40,1 wpisu dziennie. Treści objęte analizą zostały opublikowane przez 813 użytkowników, z czego zdecydowaną większość stanowiły osoby publikujące pojedyncze posty, a najbardziej aktywna osoba zamieściła w badanym okresie 26 wpisów. Autorami 74,9% treści były kobiety, a zaledwie 24,6% mężczyźni. Po 0,25% udziału miały posty opublikowane przez profile instytucji oraz profile indywidualne, których płeć nie była możliwa do ustalenia.

Analiza ilościowa treści wszystkich 1203 postów zgromadzonych w ramach przeprowadzonych badań pozwoliła na stworzenie klasyfikacji bazującej na kryteriach opisanych w części metodologicznej niniejszego artykułu. W pierwszej kolejności przyjrzyć się tematyce opublikowanych przez członków analizowanej społeczności treści bez podziału na posty „codzienne” i powiązane ze stanem pandemii.

Największa liczba wpisów na łamach omawianej grupy została zaliczona do kategorii „oddam/zamienię” (23,4%), „wzajemna pomoc” (19,7%), „przedsiębiorstwa i instytucje” (17,3%) oraz „poszukiwane” (13%) (por. tab. 2). Cztery najliczniejsze kategorie obejmują łącznie aż 73,4% poddanych analizie treści i w największym stopniu określają charakter całej grupy. Kolejnych 5 kategorii osiągnęło przynajmniej dwuprocentowy udział w ogólnej liczbie postów: „sytuacja epidemiologiczna” (4,7%), „inne” (3,9%), „zagubione/odnalezione” (3,1%), „zwierzaki” (2,6%) oraz „komentarz społeczny” (2%). Na pozostałych 11 kategoriach przypadło w sumie 10,4% postów.

Posty zostały również poddane analizie z podziałem na związane z codziennym, zwyczajnym funkcjonowaniem grupy (58,8% wszystkich wpisów) oraz wynikające jednoznacznie z nowej sytuacji narzuconej przez wybuch pandemii COVID-19 (41,2% ogólnej liczby wpisów). Takie ujęcie umożliwiło wstępne zaobserwowanie wpływu nowych uwarunkowań na funkcjonowanie organizowanej on-line społeczności. Interesujące w tym kontekście są różnice udziałów poszczególnych kategorii tematycznych występujące w zależności od tego, którą grupę postów poddamy analizie.

Najbardziej widoczna różnica dotyczy treści z kategorii „oddam/zamienię”, która wśród postów „codziennych” obejmowała aż 37,6%, a wśród postów

związanych z epidemią – zaledwie 3,2% (udział mniejszy aż o 34,4 punktu procentowego, por. tab. 2). Niższy udział procentowy odnotowany wśród postów odnoszących się do koronawirusa zaobserwowano również dla takich kategorii, jak: „zagubione/odnalezione” (-5,2%), „zwierzaki” (-2,7%), „inne” (-2,5%),

Tabela 2. Liczebność postów według kryterium związku z sytuacją pandemii oraz kryterium tematycznego

Kategorie tematyczne postów	Posty ogółem	Odsetek postów ogółem	Posty w kategorii „codzienne”	Odsetek postów w kategorii „codzienne”	Posty w kategorii „koronawirus”	Odsetek postów w kategorii „koronawirus”	Różnica między odsetkiem postów w kategorii „koronawirus” a odsetkiem postów w kategorii „codzienne”
Oddam/zamienię	282	23,4%	266	37,6%	16	3,2%	-34,4%
Wzajemna pomoc	237	19,7%	88	12,4%	149	30,0%	17,6%
Przedsiębiorstwa i instytucje	208	17,3%	62	8,8%	146	29,4%	20,7%
Poszukiwane	156	13,0%	94	13,3%	62	12,5%	-0,8%
Sytuacja epidemiologiczna	56	4,7%	1	0,1%	55	11,1%	10,9%
Inne	47	3,9%	35	5,0%	12	2,4%	-2,5%
Zagubione/odnalezione	37	3,1%	37	5,2%	0	0,0%	-5,2%
Zwierzaki	31	2,6%	26	3,7%	5	1,0%	-2,7%
Komentarz społeczny	24	2,0%	14	2,0%	10	2,0%	0,0%
Humor	19	1,6%	9	1,3%	10	2,0%	0,7%
Wydarzenia i warsztaty	19	1,6%	16	2,3%	3	0,6%	-1,7%
Nieruchomości	17	1,4%	17	2,4%	0	0,0%	-2,4%
Awarie	15	1,2%	15	2,1%	0	0,0%	-2,1%
Praca	15	1,2%	12	1,7%	3	0,6%	-1,1%
Transport	13	1,1%	5	0,7%	8	1,6%	0,9%
Przestrzeń	7	0,6%	7	1,0%	0	0,0%	-1,0%
Historia	6	0,5%	5	0,7%	1	0,2%	-0,5%
Środowisko	6	0,5%	5	0,7%	1	0,2%	-0,5%
Integracja	5	0,4%	2	0,3%	3	0,6%	0,3%
Skargi	3	0,2%	1	0,1%	2	0,4%	0,3%

„nieruchomości” (-2,4%), „awarie” (-2,1%), „wydarzenia i warsztaty” (-1,7%), „praca” (-1,1%), „przestrzeń” (-1%), „poszukiwane” (-0,8%), „historia” (-0,5%) oraz „środowisko” (-0,5%). Warto odnotować, że analizując tylko treści związane z pandemią, liczba postów w niektórych kategoriach wyniosła zero („zagubione/odnalezione”, „nieruchomości”, „awarie”). Wśród postów „codziennych” jedyną pustą kategorią jest z oczywistych przyczyn „sytuacja epidemiologiczna”.

Wyraźnie wyższy udział wśród postów oznaczonych jako COVID-19, w porównaniu do postów „codziennych”, zaobserwowano dla takich kategorii, jak: „przedsiębiorstwa i instytucje” (+20,7%), „wzajemna pomoc” (+17,6%) czy „sytuacja epidemiologiczna” (+11,3%, por. tab. 2). Niewielkie różnice in plus odnotowano w odniesieniu do następujących tematów: „transport” (+0,9%), „humor” (+0,7%), „integracja” (+0,3%), „skargi” (+0,3%). Komentarze społeczne miały w obu przypadkach identyczny udział w całkowitej liczbie postów.

Jakościowa analiza treści publikowanych na Inicjatywnej i Nieformalnej Grupie Jeżyckiej

Dodatkowe obserwacje związane są z dokonaną na potrzeby niniejszego artykułu analizą jakościową. Dotyczą one aspektów funkcjonowania grupy niemożliwych do zidentyfikowania wyłącznie na podstawie prostej analizy o charakterze ilościowym, takich jak:

1. wpływ na budowę tożsamości zbiorowej członków grupy,
2. próby rozładowania napięcia związanego z przymusowymi ograniczeniami funkcjonowania społeczeństwa,
3. formy wzajemnej pomocy odnoszące się do nagłych potrzeb wynikających wyłącznie z pandemii COVID-19.

W odniesieniu do budowania tożsamości zbiorowej członków grupy warto zauważyć, że jej członkowie posługują się charakterystycznym językiem. Mieszkańcy zwracają się do siebie per „Jeże” lub „Jeżyki”, co w oczywisty sposób nawiązuje do nazwy dzielnicy. Przykłady zastosowania tego zwrotu ilustrują poniższe wypowiedzi opublikowane w grupie:

„Cześć, Jeże! Szukam białej farby – może została komuś po remontach? Trudno mi oszacować ilość, ale do odświeżenia jest kilka małopowierzchniowych ścian”.

„Jeżyki! polećcie dobry warsztat rowerowy”.

Interesującym zwrotem jest również tzw. „waluta Jeżycka”, która zdefiniowana została nawet w regulaminie grupy jako: „inny przedmiot bądź usługa o zbliżonej wartości dla wymieniających się”. Waluta Jeżycka jest środkiem zastępczym, wprowadzonym ze względu na zakaz publikowania na grupie ofert sprzedaży za pieniądze. Pisząc o walucie Jeżyckiej, członkowie grupy często używają skrótu

WJ. Waluta najczęściej wspominana jest w postach z kategorii „oddam/zamienie”, np.:

„Oddam za walutę Jeżycką, kapsułki do prania Vizir, abażur lub całą lampę, jeżeli ktoś sobie zdemontuje. Polna, do odbioru przez najbliższą godzinę, półtorej”.

„Cześć Jeże, czy komuś może nie zalega niepotrzebny kabel HDMI i ma na wydanie za WJ? Przekazanie dóbr odbyłoby się z poszanowaniem zasad bezpieczeństwa”.

Inne treści związane były z próbami rozładowania napięcia związanego z ograniczeniem kontaktów społecznych, a w wielu przypadkach – pozostawaniem w izolacji domowej lub na kwarantannie. Członkowie grupy udostępniali posty humorystyczne, wiadomości pisane „ku pokrzepieniu serc” czy też materiały opatrzone hasłem „Wszystko będzie dobrze”.

Jedna z użytkowniczek zaproponowała nawet specjalną grupę dedykowaną treściom humorystycznym, odciągającym uwagę od epidemii:

„Jeśli macie dość wszechobecnej tematyki koronawirusa, bo chcecie się odprężyć, odpocząć, zrelaksować, pośmiać i pożartować, to mamy na to sposób. Zapraszamy na grupę. #nalejkawusie puść wodze fantazji i powiedz nam coś śmiesznego #zostanwdomu w połączeniu #niechceodciskownadupie (...)”.

Analiza jakościowa pozwoliła również zidentyfikować obszary wzajemnej pomocy, które ujawniły się w dobie pandemii:

1. pomoc w zakupach,
2. pomoc w opiece nad zwierzętami,
3. opieka nad dziećmi,
4. zapewnianie środków bezpieczeństwa związanych z zagrożeniem epidemiologicznym,
5. tworzenie rodzinom warunków do pracy/nauki zdalnej.

Znaczna liczba postów dotyczyła wsparcia dla osób przymusowo izolowanych, objętych kwarantanną lub szczególnie zagrożonych zachorowaniem (seniorów). Wsparcie to dotyczyło m.in. dokonywania dla kogoś codziennych zakupów z dostarczeniem „pod drzwi”, opieki nad dziećmi oraz pomocy w opiece nad zwierzętami, a przejawiało się w ogłoszeniach, takich jak:

„Witam, zaopiekuję się dziećmi z powodu zamknięcia żłobków, przedszkoli i szkół. Jestem studentką pedagogiki oraz absolwentką po pedagogice specjalnej. Chętnych zapraszam na priv”.

„Jeżyki! Jeśli ktoś z szacownych Sąsiadów jest w sytuacji, w której będzie potrzebował pomocy do zakupów lub wyprowadzenia psa na spacer, to proszę o informację, postaramy się pomóc w granicach pieszego dystansu! Bądźmy zdrowi!”

Świadczona pomoc sąsiedzka dotyczyła również wsparcia w zakresie wyposażenia w środki ochrony osobistej dla osób szczególnie narażonych na infekcję, a także sprzętu do zdalnej nauki dla potrzebujących rodzin:

„Jeże nie wiem, czy było. Szyjemy maseczki od kilku dni na ten moment dla placówek pozamedycznych w Poznaniu (i nie tylko), takich jak schroniska dla bezdomnych. Możemy załatwić materiały do szycia (choćby jeśli ktoś ma bawełnę 100%, którą może przeznaczyć na ten cel, to będziemy wdzięczni, podobnie jak maseczki dla osób, do których trafią). Zapotrzebowanie jest jednak ogromne i już pojawiają się pierwsze zapytania od szpitali. Dlatego jeśli macie maszynę i umiecie jej używać, jesteście w stanie uszyć chociaż 10 maseczek dziennie, to piszcie (...). Każda pomoc jest potrzebna na wagę złota w tym trudnym momencie”.

„Niedawno poznałam pewną kobietę samotnie wychowującą dwoje chłopców. Obecnie w szkołach jest realizowany program online. Ta rodzina nie ma komputera. Zadania starają się robić na jednym telefonie komórkowym. Chciałabym im ułatwić trochę to zadanie, więc poszukuję laptopa/tabletu czy nawet komputera za drobną walutę jeżycką”.

Wpływ epidemii na funkcjonowanie społeczności i jej samoorganizację w sieci – dyskusja nad wynikami badań

Analiza treści publikowanych na Inicjatywnej i Nieformalnej Grupie Jeżyckiej w pierwszych 30 dniach od wystąpienia pierwszego przypadku zakażenia COVID-19 w Polsce daje podstawy do wnioskowania, że epidemia ma znaczny wpływ na funkcjonowanie tego typu społeczności i jej samoorganizację w sieci. Zmiany związane z nową sytuacją obejmowały tematykę postów, a co za tym idzie – typy „czynności sąsiedzkich” organizowanych za pośrednictwem analizowanej grupy na portalu Facebook. Badania pozwalają również na wnioskowanie o funkcji, jaką pełniła owa grupa wobec lokalnej społeczności w czasie pandemii.

Pandemia a tematyka publikowanych postów

Jedną z najbardziej oczywistych obserwacji jest fakt pojawienia się treści związanych bezpośrednio z informowaniem o sytuacji epidemiologicznej. Posty z tej kategorii stanowiły 4,7% wszystkich objętych badaniem oraz 11,3% wśród oznaczonych tagiem „koronawirus”. Ich treść odnosiła się do bieżącego relacjonowania liczby chorych lub ofiar pandemii, informowania o pojawieniu się nowych ognisk choroby czy prognoz dalszego rozwoju sytuacji. Część członków grupy udostępniła również materiały wideo zawierające raporty polityków na temat bieżącej sytuacji czy też wypowiedzi ekspertów dotyczące faktów i mitów na temat koronawirusa.

Stan epidemii wiązał się też z pewnymi ograniczeniami funkcjonowania grupy, nawiązującymi do obostrzeń nakładanych przez władze krajowe i lokalne. Wśród postów z kategorii „koronawirus” zaledwie 5,2% dotyczyło ogłoszeń typu „oddam/zamienię”, które obejmowały ponad jedną trzecią postów „codziennych”. Ze względu na ograniczenie kontaktów fizycznych, konieczność zachowywania społecznego dystansu i obawy przed zarażeniem – członkowie grupy ograniczyli aktywność tego typu. Wyrażną prośbę o zawieszenie tego typu aktywności zamieścił również jeden z administratorów grupy, w dniu 13 marca:

„Czołem! Niestety, ale sytuacja zaczyna się robić coraz mniej ciekawa, dlatego od dnia dzisiejszego do odwołania prosimy nie zamieszczać ogłoszeń o imprezach, spotkaniach itd., dodatkowo zawieszamy możliwość dodawania ogłoszeń o wymianie towarów za WJ i innych (...)”.

Wiele postów z tej kategorii zawierało informację o możliwości odbioru/wymiany przedmiotów z zachowaniem zasad bezpieczeństwa. Propozycje dotyczyły zaś produktów bezpośrednio związanych z nową sytuacją – np. wydania sprzętu z przeznaczeniem do zdalnej edukacji dzieci, czy też środków ochronnych na potrzeby transportu osób o osłabionej odporności. W kilku przypadkach ogłoszenia dotyczyły zapotrzebowania na produkty codziennego użytku, które jednak były niedostępne ze względu na pozamykane sklepy.

Pandemia COVID-19 była przyczyną bardzo licznych zmian w funkcjonowaniu przedsiębiorstw i instytucji publicznych. Sytuacja ta miała odzwierciedlenie w rosnącym zapotrzebowaniu na informacje odnośnie do ich funkcjonowania, widocznym w licznych wątkach podejmowanych w ramach Inicjatywnej i Nieformalnej Grupy Jeżyckiej. 29,4% postów z kategorii „koronawirus” dotyczyła właśnie tej tematyki. Poszczególni użytkownicy zadawali pytania o funkcjonowanie konkretnych placówek handlowych i usługowych, urzędów, przychodni itp. Inni mieszkańcy, a często również pracownicy różnych przedsiębiorstw czy instytucji – na bieżąco informowali o zmianach godzin otwarcia lub zasad funkcjonowania.

Posty z kategorii „koronawirus” zdecydowanie częściej niż „codzienne” poruszały kwestie wzajemnej pomocy. W obliczu zagrożenia oraz licznych ograniczeń w funkcjonowaniu członkowie grupy wykazali się sporą dozą empatii oraz solidarności. Grupa obfitowała w oferty pomocy skierowane do konkretnych adresatów, takich jak: seniorzy (pomoc w zakupach i załatwianiu codziennych spraw), osoby posiadające zwierzęta (wyprowadzanie psów na spacer), rodzice (darmowa opieka nad dziećmi) itp. Część osób informowała też o swoich potrzebach wynikających z pandemii. Prośby o pomoc każdorazowo spotykały się z odzewem i propozycjami rozwiązywania konkretnych problemów.

Czynności sąsiedzkie/typy sąsiedztw wspierane w ramach działalności Inicjatywnej i Nieformalnej Grupy Jeżyckiej

Zgromadzone dane pozwalają również uzupełnić wiedzę dotyczącą przytaczanych we wstępie do niniejszego artykułu typów czynności sąsiedzkich (a co za tym idzie – typów sąsiedztw). W odniesieniu do części z nich można bezpośrednio lub pośrednio stwierdzić, że są wykonywane lub wspierane za pośrednictwem Inicjatywnej i Nieformalnej Grupy Jeżyckiej.

Wzajemna pomoc i różnego rodzaju czynności charakterystyczne dla sąsiedztwa świadczeniowego czy pragmatycznego są w zasadzie trzonem aktywności podejmowanych w ramach badanej grupy. Jest ona platformą pośredniczącą w wymianie drobnych usług, przedmiotów, uzyskiwaniu informacji i udzielaniu pomocy sąsiedzkiej. Warto w tym miejscu przypomnieć, że posty dotyczące różnego rodzaju świadczeń (kategorie: „oddam/zamienię”, „wzajemna pomoc”, „przedsiębiorstwa i instytucje”, „poszukiwane”) obejmowały ogółem 73,4% wszystkich treści uwzględnionych w badaniu. Co istotne, tego rodzaju forma organizacji społeczności sąsiedzkiej ma potencjał do aktywizacji mieszkańców i transformacji sąsiedztwa utajonego w sąsiedztwo świadczeniowe. Osoby dotychczas jedynie deklarujące gotowość niesienia pomocy w razie wystąpienia takiej potrzeby mogą bowiem zareagować na konkretne prośby ze strony sąsiadów i liczyć na podobne wsparcie ze strony innych. Wzmacnianie solidarnościowego wymiaru sąsiedztwa jest szczególnie widoczne w okresie pandemii, kiedy to wzajemne świadczenia sąsiadów coraz częściej przechodzą od wymiany handlowej w kierunku bezinteresownej pomocy drugiemu człowiekowi. Fakt ten należy postrzegać jako pozytywny „skutek uboczny” kryzysowej sytuacji związanej z rozprzestrzenianiem się choroby.

Kolejny typ czynności sąsiedzkich realizowanych za pośrednictwem badanej grupy to dialog charakterystyczny dla typu określanego przez Sosnowskiego i Walkowiaka (1983, 1986) jako sąsiedztwo wymiany poglądów i informacji. Różnego rodzaju dyskusje rozwijały się pod wieloma postami z rozmaitych kategorii tematycznych. Wymianie poglądów i wyrażaniu własnych opinii służyły jednak przede wszystkim posty, które skategoryzowałem jako „komentarz społeczny”. Warto zauważyć, że generowały one średnio około 45 komentarzy, podczas gdy dla ogółu postów średnia wyniosła 9. Częstym punktem wyjścia do dyskusji były także wypowiedzi z kategorii „sytuacja epidemiologiczna”, pod którymi publikowano średnio około 18 komentarzy.

Mając w pamięci ograniczenia związane z prawdopodobnym brakiem reprezentatywności członków grupy względem całej społeczności sąsiedzkiej, można przyjąć, że tego rodzaju platforma komunikacyjna sprzyja zbieraniu informacji o sąsiadach. W wielu przypadkach nawet proste ogłoszenia z kategorii „oddam/zamienię” czy też prośby i oferty związane z udzieleniem pomocy są źródłem informacji o zainteresowaniach i życiu sąsiadów. Dla osób wcielających się w rolę „obserwatora” niewątpliwie jest nim również sam dostęp do profili społecznościowych innych członków grupy. W związku z powyższym nie ma przeszkód dla stwierdzenia, że społeczność organizowana za pośrednictwem podobnej grupy ma znamiona „sąsiedztwa poinformowanego”.

Trudniej natomiast określić, czy aktywność członków grupy ma wpływ na zażyłość relacji towarzyskich pomiędzy sąsiadami. Czynności podejmowane za pośrednictwem grupy bez wątplenia stwarzają okazje do spotkań i nawiązywania bezpośrednich kontaktów. Dzieje się tak zarówno w przypadku wydarzeń integracyjnych czy warsztatów, jak i prostych kontaktów, np. przy okazji wymiany barterowej. W okresie pandemii COVID-19 kontakty bezpośrednie zostały ograniczone, ale z drugiej strony – rozwijała się pomoc sąsiedzka, dająca podstawy do budowania wzajemnego zaufania, a co za tym idzie – pogłębiania relacji w przeszłości. Do określenia, czy tego typu kontakty przeradzają się w więź o charakterze towarzyskim, niezbędne jest jednak przeprowadzenie pogłębionych badań z członkami społeczności sąsiedzkiej.

Funkcje grupy w czasie pandemii

Reasumując, na podstawie przeprowadzonych badań zidentyfikowałem trzy funkcje, które grupa spełniała wobec społeczności sąsiedzkiej w okresie pandemii COVID-19:

1. informacyjną,
2. solidarnościową,
3. psychologiczną.

Funkcja informacyjna związana jest z dostarczaniem bieżących wiadomości na temat przebiegu i zapobiegania rozwojowi epidemii. Bieżąca wymiana informacji na grupie dostarcza jej członkom również wiedzy na temat funkcjonowania wszelkiego rodzaju lokalnych przedsiębiorstw i instytucji oraz dostępności określonych towarów i usług na terenie dzielnicy.

Wzajemna pomoc udzielana sąsiadom i organizowana za pośrednictwem Inicjatywnej i Nieformalnej Grupy Jeżyckiej wpływa na wykształcenie funkcji, którą nazwałem solidarnościową. Jej przejawy są dowodem na empatię i gotowość wsparcia członków lokalnej społeczności w potrzebie. Funkcja ta może mieć istotny wpływ na dalszy rozwój więzi sąsiedzkich w przyszłości.

Niektóre treści publikowane na grupie służą rozluźnieniu, odwróceniu uwagi od kryzysowej sytuacji oraz poprawie nastroju członków. Dotyczy to szczególnie postów humorystycznych oraz udostępniania materiałów stworzonych „ku pokrzepieniu serc”, takich jak np. zdjęcia dekoracji okiennych i transparentów z hasłem „Będzie dobrze”. Za pośrednictwem tego typu treści grupa spełnia funkcję psychologiczną, pozwalającą rozładować negatywne emocje narastające w czasie pandemii.

Zakończenie

Badania pozwoliły udzielić odpowiedzi na postawione we wstępie pytania o czynności sąsiedzkie realizowane za pośrednictwem grupy na portalu Facebook oraz o funkcje pełnione przez grupę wobec społeczności lokalnej w czasie pandemii

COVID-19. Wyniki dostarczyły wiedzy na temat obszarów, w których taka forma integracji społeczności sąsiedzkiej jest szczególnie skuteczna.

Należy mieć jednak na uwadze, że badania realizowano we wstępnej fazie pandemii, co nie dało możliwości zaobserwowania długofalowego wpływu nowej sytuacji na funkcjonowanie sąsiedztwa organizowanego za pośrednictwem grupy na portalu społecznościowym. Zagadnienie z pewnością wymaga dalszych, pogłębionych badań obejmujących swym zakresem dłuższy okres. Dodatkową wartością będzie, moim zdaniem, rozszerzenie analiz o dyskusję toczącą się na grupie w formie komentarzy do poszczególnych postów, co pozwoli lepiej poznać znaczenie podobnych grup jako platform dialogu. Konieczność podejmowania dalszych badań funkcjonowania sąsiedztwa jest szczególnie istotna w kontekście trwającej „drugiej fali” pandemii COVID-19 i zapowiedzi naukowców związanych z prawdopodobnym występowaniem kolejnych pandemii w przyszłości.

Finansowanie: niniejszy tekst powstał dzięki badaniom realizowanym w ramach projektu 2017/25/N/HS4/00018 finansowanego ze środków Narodowego Centrum Nauki w Krakowie.

Literatura

- Ajdukiewicz K. 1962. Logika pragmatyczna. Wydawnictwo PWN, Warszawa.
- Al-Homoud M., Tassinary L.G. 2004. Social interactions at the neighborhood-level as a function of external space enclosure. *Journal of Architectural and Planning Research*, 21(1): 10–23 (<http://www.jstor.org/stable/43031056>).
- Błaszczak M. 2007. O więzi sąsiedzkiej w środowisku wielkomiejskim – na przykładzie Wrocławia. [W:] I. Borowik, K. Sztalt (red.), *Współczesna socjologia miasta. Wielość ogłędów i kierunków badawczych dyscypliny*. Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, s. 101–119.
- Bowler G.M. 2010. Netnography: A method specifically designed to study cultures and communities online. *Qualitative Report*, 15(5): 1270–1275.
- Bujwicka A. 2011. Typy wielkomiejskiego sąsiedztwa wyobrażone a praktykowane stosunki sąsiedzkie mieszkańców Łodzi. *Acta Universitatis Lodziensis. Folia Sociologica*, 36: 101–119.
- Burrows R., Ellison N., Woods B. 2005. *Neighbourhoods on the Net: the nature and impact of Internet-based neighbourhood information systems*. The Policy Press, Bristol (https://www.policy-press.org.uk/catalog/product_info.php?cPath=10129&products_id=1125).
- Capece G., Costa R. 2013. The new neighbourhood in the internet era: Network communities serving local communities. *Behaviour and Information Technology*, 32(5): 438–448 (<https://doi.org/10.1080/0144929X.2011.610825>).
- Cieśla S. 1979. Sąsiedztwo w mieście, pojęcie, typologia i znaczenie. *Roczniki Nauk Społecznych*, 7: 105–113.
- Dawson C. 2020. *A–Z of Digital Research Methods*. London, Routledge, New York.
- Drozdowski R., Frąckowiak M., Krajewski M., Kubacka M., Luczys P., Modrzyk A., Stamm A. 2020. *Życie codzienne w czasach pandemii. Raport z drugiego etapu badań*. Wersja pełna. Poznań.
- Ellison N., Steinfield C., Lampe C. 2006. Spatially Bounded Online Social Networks and Social Capital: The Role of Facebook. *Annual Conference of the International Communication Association*.
- Flint J. 2009. *Neighborhoods and Community*. [W:] R. Kitchin, N. Thrift (red.), *International Encyclopedia of Human Geography*. Amsterdam, Boston, Heidelberg, London, New York, Oxford, Paris, San Diego, San Francisco, Singapore, Sydney, Tokyo, s. 354–359.

- Forrest R., Kearns A. 2001. Social Cohesion, Social Capital and the Neighbourhood. *Urban Studies*, 38(12): 2125–2143 (<https://doi.org/10.1080/00420980120087081>).
- Hampton K.N. 2003. Grieving for a Lost Network : Collective Action in a Wired Suburb. *The Information Society*, 19: 417–428 (<https://doi.org/10.1080/01972240390241547>).
- Holmgren S., Rüdiger B., Storgaard K., Tournay B. 2004. The Electronic Neighbourhood – A New Urban Space. [W:] *Architecture in the Network Society*. 22nd eCAADe Conference Proceedings, Copenhagen (Denmark) 15–18 September 2004. Copenhagen, s. 24–34.
- Jemieliński D. 2013. Netnografia, czyli etnografia wirtualna – nowa forma badań etnograficznych. *Prakseologia*, 154: 97–116.
- Johnson B.J., Halegoua G.R. 2014. Potential and Challenges for Social Media in the Neighborhood Context. *Journal of Urban Technology*, 21(4): 51–75 (<https://doi.org/10.1080/10630732.2014.971528>).
- Kotus J. 2007. Natura wielkomiejskich sąsiedztw. Analiza subsąsiedzkich i sąsiedzkich terytorialnych podsystemów społecznych w Poznaniu. Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań.
- Kotus J., Hławka B. 2010. Urban neighbourhood communities organised on-line – A new form of self-organisation in the Polish city? *Cities*, 27(4), 204–214 (<https://doi.org/10.1016/j.cities.2009.12.010>).
- Kraut R., Patterson M., Lundmark V., Kiesler S., Mukopadhyay T., Scherlis W. 1998. Internet Paradox: A Social Technology That Reduces Social Involvement and Psychological Well-Being? *American Psychologist*, 53(9), 1017–1031 (<https://doi.org/10.1037/0003-066X.53.9.1017>).
- Kryczka P. 1981. *Spółeczność osiedla mieszkaniowego w wielkim mieście*. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Lengyel B., Varga A., Ságvári B., Jakobi Á., Kertész J. 2015. Geographies of an online social network. *PLoS ONE*, 10(9) (<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0137248>).
- Neves B.B. 2013. Social Capital and Internet Use: The Irrelevant, the Bad, and the Good. *Sociology Compass*, 7(8): 599–611 (<https://doi.org/10.1111/soc4.12059>).
- Olson P. 1982. Urban Neighborhood Research: Its Development and Current Focus. *Urban Affairs Quarterly*, 17(4): 491–518 (<https://doi.org/10.1177/004208168201700406>).
- Park R.E. 1915. The city: suggestions for the investigation of human behavior in the city environment. *The American Journal of Sociology*, 20(5): 577–611.
- Quan-Haase A., Wellman B. 2004. *How Does the Internet Affect Social Capital?* [W:] M. Huysman, V. Wulf (red.), *Social Capital and Information Technology*. The MIT Press, Cambridge, Massachusetts, London, s. 113–132.
- Sitrin M., Sembrar C. (red.) 2020. *Pandemic Solidarity: Mutual Aid During the Covid-19 Crisis*. Pluto Press, London.
- Sosnowski A., Walkowiak J. 1983. Sąsiedztwo i jego odzwierciedlenie w świadomości mieszkańców wielkomiejskich osiedli. *Studia Socjologiczne*, 1: 223–244.
- Sosnowski A., Walkowiak J. 1986. *Życie społeczno-kulturalne osiedla w świadomości jego mieszkańców*. Wydawnictwo PWN, Poznań–Warszawa.
- Turkle S. 2011. *Alone Together: Why We Expect More from Technology and Less from Each Other?* Basic Books, New York.
- Turowski J. 1976a. Kształtowanie się zbiorowości osiedlowych w wielkich miastach. *Studia Socjologiczne*, 60(1): 203–233.
- Turowski J. 1976b. Stosunki społeczne w nowych osiedlach mieszkaniowych. *Teoria i rzeczywistość. Życie i Myśl*, 26(7–8): 70–93.
- Unger D.G., Wandersman A. 1985. The importance of neighbors: The social, cognitive, and affective components of neighboring. *American Journal of Community Psychology*, 13(2): 139–169 (<https://doi.org/10.1007/BF00905726>).
- Wellman B., Leighton B. 1979. Networks, Neighborhoods, and Communities: Approaches to the Study of the Community Question. *Urban Affairs Review*, 14(3): 363–390 (<https://doi.org/10.1177/107808747901400305>).
- Winiarska A., Toruńczyk-Ruiz S. 2018. Specyfika sąsiedztwa wielkomiejskiego w Polsce. Warszawa jako przykład różnorodnego miasta? [W:] A. Górny, A. Winiarska, S. Toruńczyk-Ruiz (red.), *Po sąsiedzku z różnorodnością. Interakcje w miejskich przestrzeniach lokalnych z perspektywy różnych grup mieszkańców*. Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa, s. 53–80.

Functions of a social media neighbourhood group in the era of pandemic

Abstract: This article deals with issues related to the functioning of the neighbourhood group on Facebook during the COVID-19 pandemic. The main research method was a case study based on an analysis of the content published by the group members within 30 days after the first confirmed coronavirus COVID-19 infection was recorded in Poland. Referring to the concepts related to the typology of neighbourhood, the author presents neighbouring activities, the implementation of which was supported within the group's activities, with particular regard to the impact of the ongoing pandemic. The article summary describes three of the functions identified in the study, which were performed by the group towards the neighbourhood community: (1) informational, (2) solidarity, (3) psychological.

Key words: neighbourhood, epidemic, COVID-19, social media, Facebook